

Sakshandsamar: Gunn Helen Henne
Telefon: 57 64 31 40
E-post gunn.helen.henne@fylkesmannen.no

Vår dato
11.11.2013

Vår referanse
2013/4689 – 542.1
Rapportnummer
2013.090.I.FMSF

Flokenes Fiskefarm AS
Flokenes
6983 Kvammen

Tilsyn ved Flokenes Fiskefarm AS - krav om retting av avvik, vedtak om kontrollgebyr og varsel tvangsmulkt

Rapporten omhandlar funn som kontrolløren kunne observere eller på annan måte fekk kjennskap til under tilsynet. Funn vert omtalt som *avvik* frå krav i ureiningslova med forskrifter, *merknadar* om forbetringpunkt eller *andre forhold* som kan vere viktig å omtale nærare.

Tilstades under kontrollen Frå verksemda: Ingvar Osland, Magnar Leknes	Frå miljøvernavingdelinga hos Fylkesmannen: Gunn Helen Henne, Grete Hamre
Desse hovudtema vart kontrollert: ☒ Internkontroll (ytre miljø) ☒ Risikovurdering ☒ Utslepp til luft eller vatn ☐ Støy ☒ Løyvet med vilkår ☐ Forskriftskrav ☐ Anna:	☒ Avfallshandtering ordinært avfall ☒ Handtering av farleg avfall (merking, emballering, mellomlagring, levering) ☒ Handtering av kjemikal (klassifisering, merking, emballering) ☐ Sikkerhetsdatablad ☒ Substitusjon
Bakgrunn for kontrollen: ☒ Frekvensbasert inspeksjon ☐ Frekvensbasert revisjon ☐ Kontrollaksjon ☐ Ny verksemd (ikkje kontrollert før) ☐ Nytt løyve (ikkje kontrollert før)	☐ Oppfølging av eigenrapport ☐ Oppfølging av klage/hending/tips ☐ Oppfølging av siste kontroll ☐ Kartlegging ☐ Anna

Hovudfunn frå kontrollen

Det vart påvist **4 avvik** frå ureiningsregelverket, og det vart ikkje gjeve merknadar. Melding om retting av avvik må vere sendt til Fylkesmannen **innan 15.12.2013**. Det er varsla tvangsmulkt for å sikre retting av eitt av avvika.

Rapporten vert vurdert som endeleg dersom vi ikkje får attendemelding om faktiske feil eller mistydingar innan to veker etter at rapporten er motteke.

Kontrollgebyr er fastsett til **kr 4 500,-**. Miljødirektoratet sender faktura for innbetaling til staten.

Med helsing

Grete Hamre
overingeniør

Gunn Helen Henne
overingeniør

Brevet er elektronisk godkjent og er utan underskrift

Informasjon om verksemda:

Namn på verksemda: Flokenes Fiskefarm AS Namn på anlegg: lok. Skorva, lok. Dyvika og lok. Storevik	Organisasjonsnr.: 872 013 652 (BEDR) Eigd av: 958 608 837 (AS)
Stad og kommune: Flokenes i Askvoll	Kontrolldato: 30.10.2013
Postadresse: Flokenes, 6983 Kvammen	☐ ISO 14001-sertifisert
E-post: post@flofisk.no	☐ EMAS-registrert
Risikoklasse: ikkje klassifisert (dvs. reknast som lågaste klasse 4)	Løyvedato: 10.12.2004 (lok. Storevik), 8.4.2005 (lok. Skorva) og 1.6.2005 (lok. Dyvika)

Om kontroll frå ureiningstilsynet

Kontrollen vart gjennomført ved gransking av internkontrolldokument, intervju av driftspersonell, og synfaring på landbasen og anlegget på lokaliteten Skorva.

Rapporten inneheld omtale av kontrollen og dei avvik og merknader innan miljøvernavingdelinga sitt forvaltningsområde som vart avdekt. Vi vil gjere merksam på at ikkje *alle* sider av verksemda som kan ha noko å seie for ytre miljø vart granska ved kontrollen. Verksemda må sjølv aktivt utøve internkontroll, avdekkje feil og manglar og setje i verk nødvendige tiltak.

Definisjonar:

Avvik	Brot på krav som er fastsett i eller med heimel i helse-, miljø, og tryggleikslovgivinga. (Døme er brot på krav i ureiningslova eller produktkontrollova, forskrifter til lovene, utsleppsløyve, og verksemda sine eigne rutinar som er nødvendige for å støtte styresmaktene sine krav.)
Merknad	Tilhøve som tilsynsetatane meiner det er nødvendig å peike på for å ivareta helse, miljø og tryggleik, og som ikkje vert omfatta av definisjonen for avvik. Brot på eigne rutinar som inneheld strengare krav enn lovkrava, kan verte omtala som merknad. Merknadar kan gje grunnlag for enkeltvedtak med krav om tiltak.

Aktuelt regelverk

- LOV 1981-03-13 nr 06: Lov om vern mot forurensninger og om avfall (**ureiningslova**).
- **Utsleppsløyve** dagsett 10.12.2004 (lokalitet Storevik), 8.4.2005 (lokalitet Skorva) og 1.6.2005 (lokalitet Dyvika) frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.
- FOR-1996-12-06-1127: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (**internkontrollforskrifta**)
- FOR-2004-06-01-930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (**avfallsforskrifta**)
- LOV-1976-06-11-79: Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (**produktkontrollova**)
- FOR-2006-12-15-1446: Forskrift om rammer for vannforvaltningen (**vassforskrifta**), med m.a. omtale av krav til miljøtilstand i vatn

Vi gjer merksam på at oversikt over miljøloverket kan ein finne på www.lovdatab.no eller vist til frå www.miljodirektoratet.no (sjå under *regelverk*). Dei viktigaste HMS-krava finn ein på nettstaden www.regelhjelp.no. Reglane om gebyrinnkrevjing finn ein under [kap. 39 i ureiningsforskrifta](#).

Vi vil nytte høvet til å takke for ein god gjennomgang og ønske lukke til med det vidare arbeidet.

Oppfølging etter kontrollen

Verksemnda pliktar å rette opp avvika som er omtalt i rapporten så snart som råd. For å kunne kontrollere at avvika er retta opp, ber vi om at verksemnda **innan 15.12.2013** skriftleg melder attende om tilhøve som er kome i orden, eventuelt med tidfesta handlingsplanar for det som står att. Fylkesmannen ventar at verksemnda legg ved dokumentasjon på gjennomførte tiltak. Fysiske endringar bør dokumenterast med foto.

Orientering om tvangsmulkt

Dersom verksemnda ikkje innan rimeleg tidsfrist kan dokumentere at tiltak i høve til alle dei omtalte avvika er i verk sett, kan Fylkesmannen nytte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at avvika vert følgt opp. Ei eventuell tvangsmulkt vil verte vedteke med heimel i § 73 i ureiningslova, men vil bli varsla nærmare før vedtak. Sjå også konkret varsel om tvangsmulkt knytt til avvik 2 lenger bak.

Gebyr for kontrollen

Verksemder skal betale gebyr for kontroll frå Fylkesmannen, i samsvar med § 39-3 i ureiningsforskrifta. Gebyret skal dekkje kostnader med førebuing, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatsar for kontroll hjå verksemder med utsleppsløyve er fastsett i ureiningsforskrifta § 39-6. Det vart informert kort om gebyrsystemet på kontrollen, og aktuell sats for gebyret vart varsla munnleg.

Ut frå at det ikkje er fastsett risikoklasse for Flokenes Fiskefarm AS sine lokalitetar, skal det betalast gebyr som for lågaste risikoklasse 4. Internkontrollen som vart kontrollert gjaldt for alle dei tre lokalitetane til verksemnda. Ut frå arbeidsmengda finn vi det likevel rett å berre ta eitt samla gebyr.

Fylkesmannen gjer vedtak om at Flokenes Fiskefarm AS skal betale eit gebyr på kr. 4 500,- (sats 4) for den gjennomførte kontrollen.

Faktura med innbetalingsblankett vert sendt frå Miljødirektoratet for innbetaling til statskassa. Gebyret må betalast innan 30 dagar etter fakturadato. De kan klage på vedtaket om gebyr. Eventuell klage bør vere skriftleg grunngjeve, adresserast til klageorganet Miljødirektoratet, men må sendast via Fylkesmannen. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saka vidare til klageorganet for endeleg vedtak. Ein eventuell klage vil ikkje få oppsetjande verknad, og gebyret som er fastsett ovafor må betalast inn. Dersom klageorganet tek klagen til følgje, vert for mykje innbetalt beløp refundert.

Offentlegheit av rapport

Rapporten vil verte tilgjengeleg for innsyn via Fylkesmannen sitt elektroniske arkiv, jf. offentlegheitslova.

Avvik

Desse avvika vart påvist under kontrollen:

Avvik 1 Internkontrollen for ytre miljø har manglar

Avvik frå: Internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd pkt. 1, 4, 6 og 7.

Kommentarar:

Verksemda nyttar eit nettbasert internkontrollsystem frå Salmon Group. Internkontrollen dykkar inneheld mykje som er bra. Internkontrollen for ytre miljø har likevel nokre manglar og forbetringpunkt som de må jobbe meir med. (Punkta under er ikkje rangert etter «alvorsgrad»).

- a. Oversikt over regelverk og krav: Viktig regelverk knytt til helse, miljø og tryggleik skal vere oppdatert, tilgjengeleg, og ein skal ha oversikt over viktige krav, jf. internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd pkt. 1.

Oversikta i internkontrollen over viktig regelverk mangla tilvising til m.a. avfallsforskrifta.

Verksemda bruker elles www.lovdata.no som oppslagsverk på nett. Det vart informert om nettstaden www.regelhjelp.no på kontrollen, som eit supplement til denne. Ein vil her lettare kunne finne informasjon om regelverk på m.a. ureiningsområdet, både bransjetilpassa og ut frå tema.

- b. Mål: Det er krav om at det skal fastsetjast mål for helse, miljø og tryggleik i internkontrollen, desse må jamleg evaluerast og oppdaterast, og dei skal finnast skriftleg, jf. internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd pkt. 4.

Verksemda har sett seg overordna mål om «null skader på mennesker eller miljø», men ut over dette var lite konkretisert ned til skriftlege, målbare og etterprøvbare mål for ytre miljø. I løpet av kontrollen kom det likevel fram at de har ønskje om å oppnå/behalde beste miljøtilstand 1 som resultat for B-undersøkingar etter Norsk Standard NS 9410 på alle lokalitetane, og at de set mål for fôrforbruk.

- c. Risikovurdering: Det skal gjennomførast ei skriftleg kartlegging og risikovurdering for ytre miljø, jf. internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd pkt. 6.

Verksemda har ei risikovurdering med mange bra moment. De kunne likevel ha kartlagt noko breiare med tanke på kva for farar og problem som kan gje utslepp eller anna skade eller ulempe for ytre miljø (luft, jord og vatn) i dykkar drift.

Det er ikkje laga nokon rutine/prosedyre for arbeidet med risikovurdering som forklarar kva som ligg i klassifiseringa 1-2-3/ låg-middels-høg for sannsynlegheit, konsekvens og samla risiko.

- d. Rutinar og avvikssystem: Verksemda skal ha rutinar som sikrar at ein avdekker, rettar opp og førebyggjer brot på krav, jf. internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd pkt. 7. Det vart observert fleire eksempel på at internkontrollen ikkje har fanga opp alt den burde:

-Internkontrollen har ikkje fanga opp i tide at krav og tidsfristar for miljøgranskingar i utsleppsløyva ikkje hadde blitt følgt opp, og såleis ikkje sikra at desse vart utført i tide, sjå avvik 2.

-Verksemda sin varslingsrutine for akutte utslepp har ikkje med varsling til Fylkesmannen,

sjølv om det er eit krav i utsleppsløyva at eventuelle hendingar som medfører utslepp til ytre miljø skal meldast frå om til Fylkesmannen (etter at den akutte fasen er over).

-Ein del datablad i stoffkartoteket var over ti år gamle, og såleis ikkje oppdatert i høve til ein del nye krav for slike som kom bl.a. i 2005 og 2008. Regelverket for klassifisering og merking av kjemikal er i for tida under harmonisering mot felles europeisk regelverk (pågår i løpet av 2012-2015), noko som også medfører endring av faremerkinga/ farepiktogramma på kjemiske produkt. Oppdaterte datablad sikrar samsvar mellom merkinga brukt på emballasjen til produkta og i datablada, og minskar faren for mistydingar. Sikkerhetsdatablad bør uansett ikkje vere meir enn 2-3 år gamle, og de må ha rutinar som sikrar jamleg oppdatering av desse.

-Kjemikalierutinen hadde ikkje omtale av plikta til å gjere substitusjonsvurderingar av dei kjemikala ein brukar, og avfallsrutinen hadde ikkje omtale av viktige krav til handtering av farleg avfall, sjå også avvik 3 og 4.

Avvik 2 Miljøgranskingar er ikkje utført innan fristane i utsleppsløyva

Avvik frå: Utsleppsløyve dagsett 10.12.2004 (lokalitet Storevik), 8.4.2005 (lokalitet Skorva) og 1.6.2005 (lokalitet Dyvika), vilkår 2.

Kommentarar:

Utsleppsløyva på lokalitetane Storevik, Skorva og Dyvika har alle sett vilkår om jamleg miljøovervaking som inkluderer C-undersøking etter Norsk Standard NS 9410, og enkle strandsoneundersøkingar.

C-undersøkingar er ikkje utført i samsvar med krava i utsleppsløyva. For Storevik var det ikkje sett ein konkret dato som frist, men det var kravd C-undersøking «ved slutten av første produksjonssyklus» etter at løyvet vart gjeve i 2004. For Skorva skulle også første C-undersøking etter løyvet frå 2005 gjerast «ved slutten av første produksjonssyklus», men det var i tillegg sett frist til seinast 30.6.2006. For Dyvika var det utført C-undersøking i 2005, og fristen for neste C-undersøking var sett til 30.6.2010. For alle tre lokalitetane er det krav om at C-undersøkingane skal gjentakast minst kvart 5. år.

Enkle strandsonegranskingar har ikkje vore utført i det heile etter at dei gjeldande utsleppsløyva på lokalitetane vart gjevne i 2004-2005.

Siste internkontrollgjennomgang i verksemda har fanga opp at miljøgranskingane ikkje er utført, og har sett dette opp på verksemda sin handlingsplan framover. Det har likevel ikkje vore fanga opp tidsnok til å halde tidsfristane som er sett i vilkåra i utsleppsløyva.

Varsel om tvangsmulkt:

Fylkesmannen varslar at det vil bli gjort vedtak om tvangsmulkt i form av eit eingongsbeløp på **kr 75 000 per lokalitet**, for å sikre at miljøgranskingar i samsvar med vilkåra til utsleppsløyva no vert gjennomført. Merk at desse beløpa ikkje vil bli kravd innbetalt, så framt miljøgranskingane vert gjennomført innan rimeleg tid. Men i motsett fall vil beløpa krevjast inn til statskassa, og det vil vere aktuelt å fastsetje ytterlegare, høgare tvangsmulkt innan ein ny, kort frist.

For C-undersøkingane vil vi i utgangspunktet meine at det bør la seg gjere å få utført feltarbeid i løpet av 3-6 månader, mens det for strandsonegranskingane har lite føre seg å gjennomføre desse før til sommaren 2014. De må i dykkar tilbakemelding til Fylkesmannen om dette avviket

visе til ein tidfesta avtale om gjennomføring for C-undersøkingane (som eventuelt kan gjerast som ei felles tilpassa C-undersøking, dersom utførande konsulent finn dette føremålstenleg). Vårt vedtak om tvangsmulkt vil ta omsyn til at tidsfristen som vi gjev skal vere mogleg å halde.

I nyare løyve er det presisert at C-undersøkingar etter NS 9410 skal utførast akkreditert i alle ledd, som ei avstemming mot akvakulturdriftsforskrifta sine krav til akkreditert gjennomføring av miljøovervaking med C-undersøking. Dette bør også vere ei rettesnor for dykkar miljøovervaking, sjølv om det ikkje er presisert i teksten i dykkar utsleppsløyve. Norsk Akkreditering har oversikt over dei som til ei kvar tid er akkreditert på ulike område på http://www.akkreditert.no/no/Akkrediterte_organisasjoner/.

Oversikta over kven som per i dag er akkreditert for å ta botnprøvar i marint miljø er vist under.

Søkeresultat:

Du søkte: Fagområde = P3003 Prøvetaking bunnsediment

AkkrediteringsNr	Organisasjon	Hjemmeside	Fagområde
TEST 009	Norsk institutt for vannforskning	www.niva.no	P3003 Prøvetaking bunnsediment
TEST 079	Akvaplan - niva AS	www.akvaplan.niva.no	P3003 Prøvetaking bunnsediment
TEST 083	Det Norske Veritas AS	www.dnv.no/konsulenttjenester/hmsstyring/biologila	P3003 Prøvetaking bunnsediment
TEST 157	UNI Research AS	www.uni.no	P3003 Prøvetaking bunnsediment

Strandsonegranskingane kan de gjennomføre sjølve eller bruke konsulent på, løyva gjev stor fridom til å utforme eit enkelt opplegg som passar for dykk.

Avvik 3 Handtering av farleg avfall er ikkje i samsvar med krav

Avvik frå: Avfallsforskrifta, §§ 11-5, 11-8 og 11-12.

Kommentarar:

Verksemda har ein rutine for handtering av avfall som omtalar nokre viktige punkt, men den er likevel noko mangelfull. Rutinen må sikre at de følgjer regelverket som gjeld for farleg avfall, til dømes sikre at de har oversikt over alle typar farleg avfall som oppstår i verksemda, sikre at desse vert samla opp, merka og lagra forsvarleg (utan tilgjenge for uvedkomande, muligheit for å oppdage og samle opp søl), og sikre at de kan dokumentere at farleg avfall vert levert jamleg (årleg leveringsplikt) til godkjent mottak – ved kvittering (ee-avfall) eller deklarasjonsskjema (alt anna farleg avfall).

- Regelverket for farleg avfall krev årleg levering, så sant ein har meir enn eitt kg farleg avfall. Verksemda har ikkje vore klar over dette kravet, og avfallsrutinen sikrar ikkje årleg levering. Det er levert farleg avfall i februar 2011 og mars 2012, men det er no godt over eitt år sidan førre levering. Spillolje og anna lagra farleg avfall må leverast til godkjent mottak snarleg.
- Tomme sprayboksar og andre småfraksjonar av farleg avfall har vore levert til den lokale miljøstasjonen utan deklarasjon. Alt farleg avfall skal deklarerast på fastsett skjema. Gjenpart av skjemaet er dykkar kvittering for at avfallet er levert på lovleg vis. (For andre fraksjonar som spillolje, oljefilter, lysrør og batteri var dette på plass.)
- Lagra farleg avfall skal vere merkt med innhald. Spilloljefat og IBC-konteiner med oljehaldig slopvatn var ikkje merkt.

- Lagring av farleg avfall skal skje på område utan tilgjenge frå uvedkomande, og utan fare for ureining av grunnen. Stort sett var dette godt ivareteke med innandørs lagring, bortsett frå IBC-kontaineren med oljehaldig slopvatn som stod ute, utanom fast dekke.

Avvik 4 Verksemda kan ikkje dokumentere at kjemikaliar er vurdert i høve til substitusjon

Avvik frå: Produktkontrollova § 3a, internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd nr. 6 og 7

Kommentarar:

Alle verksemdar som bruker produkt med innhald av kjemisk stoff som kan ha helse- og miljøfarleg verknad, pliktar å vurdere om det finst alternativ som medfører mindre helse- og miljørisiko, og ta desse i bruk så lenge det ikkje medfører urimelege kostnader eller ulemper (substitusjonsplikta), jf. produktkontrollova § 3a. Vurderingane skal finnast skriftleg.

Flokenes Fiskefarm AS bruker ikkje svært mange kjemiske produkt, men har ikkje gjort noko samla systematisk og dokumentert vurdering av om det finst alternativ med mindre helse- og miljørisiko som tilfredsstillar dykkar bruk. Det kunne likevel munnleg visast til at fleire kjemikaliar over tid har blitt bytta ut med andre.

Kjemikalierutinen dykkar har ikkje omtale av plikta til å gjere substitusjonsvurderingar, jf. avvik 1. Eit første steg er å nytte den samla oversikta de har over alle produkta de bruker, i tillegg til informasjon frå sikkerhetsdatablada om kva for helse- og miljøfare desse har. Oppdaterte sikkerhetsdatablad er eit viktig grunnlag for dette.

Vidare må de vurdere alternativ, og konkludere på om de skal halde fram med kvart enkelt av produkta de har brukt hittil, eller om det er noko som kan bytast med mindre farlege produkt. Her spelar det også ei rolle om de bruker mykje eller lite av produktet. Substitusjonsplikta omfattar også å vurdere andre prosessar og teknologi som alternativ til bruk av helse- og miljøskadelege kjemikaliar – om det finst andre og mindre miljøskadelege/ risikofylte måtar å gjere ting på. Til dømes om ein kan redusere bruken av legemiddel og kjemikaliar til lusebekjemping.

Risikovurderingane av kjemikaliane dykkar skal oppdaterast med jamne mellomrom, men det er opp til dykk å få nedfelt i ein internkontrollrutine kor ofte og korleis dette skal gjerast. Miljødirektoratet har laga noko rettleiingsmaterieil om dette som de kan finne på nettstaden deira: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Veileder/Substitusjonsplikten/> .